

दैनिक चालू घडामोडी 15 एप्रिल 2022

महत्वाच्या बातम्या: भारत

GoI-UN शाश्वत विकास सहकार्य आराखडा 2023-27

बातम्यांमध्ये का आहे?

- अलीकडे, NITI आयोग आणि संयुक्त राष्ट्रांनी आगामी भारत सरकार-UN शाश्वत विकास सहकार्य आराखडा (UNSDCF) 2023-27 वर एक दिवसीय राष्ट्रीय प्रमाणीकरण कार्यशाळा आयोजित केली.
- अशा प्रकारची ही पहिलीच परिषद होती ज्यात 30 केंद्रीय मंत्रालयांचे अधिकारी, 26 UN एजन्सीचे प्रमुख आणि सर्व राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांचे प्रतिनिधी यांचा सहभाग होता.

मुख्य मुद्दे

- मागील GoI-UNSDCF 2018-22 हा राष्ट्रीय विकास प्राधान्यक्रम आणि शाश्वत विकास उद्दिष्टे (SDGs) साध्य करण्यासाठी सहकार्य, परिणाम आणि धोरणांचा अर्जेडा होता.
- 2018-22 आराखड्याचे मार्गदर्शन NITI आयोगाचे उपाध्यक्ष आणि UN निवासी समन्वयक भारत यांच्या अध्यक्षतेखालील संयुक्त सुकाणू समितीद्वारे केले जाते, ज्यामध्ये आर्थिक व्यवहार विभाग आणि परराष्ट्र मंत्रालयाचे सदस्य असतात.
- 2023-27 फ्रेमवर्कचे उद्दिष्ट 2030 अर्जेडाचे चार स्तंभ-लोक, समृद्धी, जग आणि सहभाग-भारताच्या राष्ट्रीय प्राधान्यांशी संरेखित करणे आणि देशभरात कार्यरत असलेल्या सर्व UN संस्थांच्या प्रयत्नांना दिशा प्रदान करणे आहे.
- नवीन आराखड्याने सहा परिणाम क्षेत्रे ओळखली आहेत: (i) आरोग्य आणि कल्याण (ii) पोषण आणि अन्न (iii) दर्जेदार शिक्षण (iv) आर्थिक वाढ आणि सभ्य काम (v) पर्यावरण, हवामान, धुणे आणि लवचिकता (vi) लोक, समुदाय आणि संस्थांचे सक्षमीकरण.

स्रोत: PIB

मार्च 2026 पर्यंत सुधारित राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान सुरु ठेवण्यास सरकारने मान्यता दिली

बातम्यांमध्ये का आहे?

- आर्थिक घडामोडींच्या मंत्रिमंडळ समितीने **राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान (RGSA)** च्या सुधारित केंद्र प्रायोजित योजनेला 01.04.2022 ते 31.03.2026 (XV वित्त आयोगाच्या कालावधीसह सह-टर्मिनस) या कालावधीत अंमलबजावणीसाठी पंचायती राज संस्था (PRIs) च्या शासन क्षमता विकसित करण्यासाठी चालू ठेवण्यास मान्यता दिली आहे.

मुख्य मुद्दे

आर्थिक परिणाम:

- योजनेचा एकूण आर्थिक परिव्यय रु. 5911 कोटी आहे आणि रु. 3700 कोटी केंद्राचा वाटा आणि रु. 2211 कोटी राज्याचा वाटा आहे.

रोजगार निर्मिती क्षमतेसह प्रमुख परिणाम:

- RGSA ची मंजूर योजना देशभरातील पारंपारिक संस्थांसह 2.78 लाखाहून अधिक ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांना उपलब्ध संसाधनांचा इष्टतम वापर करण्यावर लक्ष केंद्रित करून समावेशी स्थानिक प्रशासनाद्वारे SDGs पूर्ण करण्यासाठी प्रशासन क्षमता विकसित करण्यात मदत करेल.

पार्श्वभूमी:

- तत्कालीन अर्थमंत्र्यांनी 2016-17 च्या त्यांच्या अर्थसंकल्पीय भाषणात, शाश्वत विकास उद्दिष्टे (SDGs) साध्य करण्यासाठी पंचायती राज संस्थांच्या (PRIs) प्रशासन क्षमता विकसित करण्यासाठी राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान (RGSA) ची नवीन पुनर्रचित योजना सुरु करण्याची घोषणा केली.
- या घोषणेचे आणि उपाध्यक्ष-नीती आयोगाच्या अध्यक्षतेखालील समितीच्या शिफारशींच्या अनुषंगाने, RGSA च्या केंद्र प्रायोजित योजनेला केंद्रीय मंत्रिमंडळाने 21.04.2018 रोजी आर्थिक वर्ष 2018-19 ते 2021-22 (01.04.2018 ते 31.03.2022) पर्यंत अंमलबजावणीसाठी मान्यता दिली.

स्रोत: PIB

पंतप्रधान मोदींच्या हस्ते 'प्रधानमंत्री संग्रहालय'चे उद्घाटन

बातम्यांमध्ये का आहे?

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी नवी दिल्लीत 'प्रधानमंत्री संग्रहालय' (पंतप्रधान संग्रहालय) चे उद्घाटन केले.

मुख्य मुद्दे

- प्रधानमंत्री संग्रहालय दिल्लीच्या तीन मूर्ती इस्टेट येथे बांधले गेले आहे आणि त्यात देशातील सर्व 14 माजी पंतप्रधानांचे जीवन आणि योगदान समाविष्ट आहे.
- या सुविधेमध्ये तब्बल 43 गॅलरी, स्वातंत्र्य लढ्यावरील प्रदर्शने आणि भारतीय संविधानाची रचना आहे.

स्रोत: TOI

रंग अंध उमेदवारांना चित्रपट संपादन अभ्यासक्रम शिकण्याची परवानगी द्या, सर्वोच्च न्यायालयाने FTII ला सांगितले

बातम्यांमध्ये का आहे?

- सुप्रीम कोर्टाने पुणे-स्थित फिल्म अँड टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया (FTII) ला फिल्म मेकिंग आणि एडिटिंगच्या अभ्यासक्रमातून रंग अंधत्व असलेल्या उमेदवारांना वगळू नये असे निर्देश दिले आहेत आणि त्याऐवजी अभ्यासक्रमात बदल करण्यास सांगितले आहे.

मुख्य मुद्दे

रंग अंधत्व:

- रंग अंधत्व, ज्याला रंगाची कमतरता देखील म्हणतात, सामान्य मार्गाने रंग पाहण्यास असमर्थता आहे.
- रंग अंध व्यक्ती सहसा काही रंगांमध्ये फरक करू शकत नाहीत - सामान्यतः हिरव्या आणि लाल आणि कधीकधी निळे देखील.
- डोळ्यातील पडदामधील दोन प्रकारच्या पेशी प्रकाश शोधतात - "रॉड्स", जे प्रकाश आणि अंधारातील फरक करतात आणि "शंकू" जे रंग ओळखतात.
- तीन प्रकारचे शंकू आहेत जे रंग बघतात - लाल, हिरवा आणि निळा - आणि आपला मेंदू रंग ओळखण्यासाठी या पेशींमधून माहिती वापरतो.
- यापैकी एक किंवा अधिक शंकूच्या पेशींच्या अनुपस्थितीचा परिणाम किंवा त्यांचे कार्य योग्यरित्या करण्यात अयशस्वी झाल्यामुळे रंग अंधत्व येऊ शकते.
- रंग अंधत्व वेगवेगळ्या प्रकारचे आणि अंशांचे असू शकते.

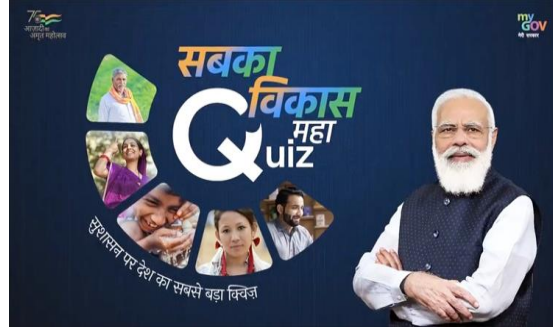
कारणे:

- बहुतेक रंग अंध लोक जन्मजात (जन्मजात रंग अंधत्व) या स्थितीसह जन्माला येतात. जन्मजात रंग दृष्टीची कमतरता सामान्यतः अनुवांशिकरित्या पास केली जाते.
- रंग दृष्टीची समस्या जी जीवनात नंतर उद्भवते ती रोग, आघात किंवा अंतर्ग्रहण केलेल्या विषाचा परिणाम असू शकते.
- काचबिंदू, मधुमेह, अल्झायमर, पार्किन्सन्स, मद्यविकार, ल्युकेमिया आणि सिकलसेल ॲनिमिया यांचा समावेश असलेल्या वैद्यकीय स्थितींमध्ये रंग अंधत्व येण्याचा धोका वाढू शकतो.

टीप: जून 2020 मध्ये, भारताच्या रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालयाने केंद्रीय मोटार वाहन नियम 1989 मध्ये सुधारणा केली ज्यामुळे सौम्य ते मध्यम रंग अंधत्व असलेल्या नागरिकांना चालक परवाना मिळू शकेल.

स्रोत: Indian Express

सरकारने देशातील सर्वात मोठी क्विझ स्पर्धा सबका विकास महाक्विझ सुरु केली आहे

बातम्यांमध्ये का आहे?

- इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाच्या अंतर्गत MyGov सबका विकास महाक्विझ सिरिज आयोजित करत आहे, जी नागरिकांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्याच्या प्रयत्नांचा एक भाग आहे.
- ही क्विझ 14 एप्रिल 2022 रोजी भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब भीमराव आंबेडकर यांच्या जयंतीनिमित्त सुरु करण्यात आली आहे.

मुख्य मुद्दे

- या क्विझचा उद्देश सहभागींना विविध योजना आणि उपक्रमांबद्दल आणि फायदे कसे मिळवायचे याबद्दल जागरूक करणे आहे.
- ग्राहक व्यवहार, अन्न आणि सार्वजनिक वितरण मंत्रालयाच्या अंतर्गत प्रधानमंत्री गरीब कल्याण अन्न योजना (PMGKAY) ही पहिली क्विझ आहे.

प्रधानमंत्री गरीब कल्याण अन्न योजना (PMGKAY) बद्दल:

- PMGKAY ही गरीब समर्थक योजना आहे ज्याचा उद्देश कोविड-19 साथीच्या आजारामुळे आलेल्या अडथळ्यांमुळे गरीबांना भेडसावणारी आव्हाने कमी करणे आहे.
- योजनेअंतर्गत, सर्व राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा (NFSA) लाभार्थ्यांना दरमहा 5 किलो मोफत अन्नधान्य मिळण्यास पात्र आहे.
- हे NFSA लाभार्थ्यांना उपलब्ध असलेल्या उच्च अनुदानित अन्नधान्यांपेक्षा जास्त आहे.

स्रोत: newsonair

महत्वाच्या बातम्या: राजकारण

कोळसा धारण क्षेत्रे (संपादन आणि विकास) अधिनियम, 1957 अंतर्गत संपादित केलेल्या जमिनीच्या वापरासाठी धोरण

बातम्यांमध्ये का आहे?

- केंद्रीय मंत्रिमंडळाने कोळसा धारण क्षेत्रे (संपादन आणि विकास) कायदा, 1957 [CBA कायदा] अंतर्गत अधिग्रहित केलेल्या जमिनीच्या वापरासाठी धोरण मंजूर केले आहे.

मुख्य मुद्दे

- कोळसा आणि उर्जेशी संबंधित पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी आणि उभारणीसाठी अशा जमिनीचा वापर करण्याची तरतूद या धोरणात आहे.
- CBA कायदा कोळसा धारण जमिनीचे संपादन आणि सरकारी कंपन्यांमध्ये त्यांचे निहित, कोणत्याही भारमुक्तीची तरतूद करतो.
- मंजूर धोरण CBA कायद्यांतर्गत अधिग्रहित केलेल्या खालील प्रकारच्या जमिनीच्या वापरासाठी एक स्पष्ट धोरण आराखडा प्रदान करते: कोळसा खाण उपक्रमांसाठी जमिनी यापुढे योग्य किंवा आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य नाहीत; किंवा ज्या जमिनींमधून कोळसा उत्खनन करण्यात आला आहे / कोळसा काढून टाकण्यात आला आहे आणि अशा जमिनींवर पुन्हा दावा करण्यात आला आहे.
- सरकारी कोळसा कंपन्या, जसे की कोल इंडिया लि. (CIL) आणि त्याच्या सहाय्यक कंपन्या CBA कायद्यांतर्गत अधिग्रहित केलेल्या या जमिनींचे मालक राहतील आणि पॉलिसी दिलेल्या विशिष्ट उद्देशांसाठी केवळ जमीन भाडेतत्वावर देण्याची परवानगी देते.

कोळसा धारण क्षेत्रे (संपादन आणि विकास) अधिनियम, 1957:

- CBA कायदा, 1957 मध्ये कोळसा साठा असलेली किंवा असण्याची शक्यता असलेल्या जमिनीच्या संपादनासाठी आणि त्याच्याशी संबंधित बाबींसाठी तरतूद आहे.
- कायमस्वरूपी पायाभूत सुविधा, कार्यालये, निवासस्थान इत्यादी इतर गरजांसाठी भूसंपादन कायदा, 1894 अंतर्गत जमीन संपादित केली जाते.

स्रोत: HT

महत्वाच्या बातम्या: पुरस्कार आणि सन्मान

फाल्गुनी नायरने EY आंत्रप्रेन्योर ऑफ द इयर पुरस्कार 2021 जिंकला

बातम्यांमध्ये का आहे?

- नायका च्या संस्थापक आणि CEO फाल्गुनी नायर यांना EY आंत्रप्रेन्योर ऑफ द इयर पुरस्कार 2021 ने सन्मानित करण्यात आले आहे.

मुख्य मुद्दे

- नायर आता 9 जून 2022 रोजी EY वर्ल्ड आंत्रप्रेन्योर ऑफ द इयर अवॉर्ड (WEOY) मध्ये भारताचे प्रतिनिधित्व करतील.
- EY आंत्रप्रेन्योर ऑफ द इयर (EOY) अवॉर्ड्स हा जागतिक व्यवसाय पुरस्कार कार्यक्रम आहे जो 60 देशांमध्ये साजरा केला जातो.

स्रोत: Business Today

महत्वाच्या बातम्या: क्रीडा

ऑस्ट्रेलियाचे व्हिक्टोरिया राज्य 2026 कॉमनवेल्थ गेम्सचे यजमानपद भूषवणार आहे

बातम्यांमध्ये का आहे?

- ऑस्ट्रेलियाचे व्हिक्टोरिया राज्य 2026 च्या कॉमनवेल्थ गेम्सचे यजमानपद भूषवणार आहे.

मुख्य मुद्दे

- मार्च 2026 मध्ये मेलबर्न, जिलॉन्ग, बेंडीगो, बल्लारट आणि गिप्सलँड यासह अनेक शहरे आणि प्रादेशिक केंद्रांमध्ये खेळांचे आयोजन केले जाईल, प्रत्येकाचे स्वतःचे एथलिट गाव असेल.
- ट्वेंटी-20 क्रिकेटसह 16 खेळांची प्रारंभिक यादी या खेळांसाठी पुढे ठेवण्यात आली असून, या वर्षाच्या शेवटी आणखी खेळ जोडले जातील.

- कॉमनवेल्थ गेम्सचे आयोजन करण्याची ऑस्ट्रेलियाची सहावी आणि व्हिक्टोरिया येथे दुसरी वेळ असेल.

टीप: 2022 कॉमनवेल्थ गेम्स बर्मिंघॅम, इंग्लंड येथे 28 जुलै ते 8 ऑगस्ट दरम्यान होणार आहेत.

कॉमनवेल्थ गेम्स बदल:

- कॉमनवेल्थ गेम्स, ज्याला बऱ्याचदा फ्रेंडली गेम्स म्हणून संबोधले जाते, ही एक आंतरराष्ट्रीय बहु-क्रीडा स्पर्धा आहे ज्यामध्ये कॉमनवेल्थ ऑफ नेशन्समधील खेळाडूंचा समावेश होतो.
- हा कार्यक्रम प्रथम 1930 मध्ये आयोजित करण्यात आला होता, आणि 1942 आणि 1946 चा अपवाद वगळता, तेव्हापासून दर चार वर्षांनी आयोजित केला जातो.

स्रोत: Indian Express

रोहित शर्मा T20 मध्ये 10,000 धावा करणारा दुसरा भारतीय ठरला आहे

बातम्यांमध्ये का आहे?

- T20 क्रिकेटमध्ये 10,000 धावा करणारा **रोहित शर्मा** विराट कोहलीनंतरचा दुसरा भारतीय ठरला आहे.

मुख्य मुद्दे

- भारत आणि मुंबई इंडियन्सच्या कर्णधाराने आयपीएल 2022 मधील मुंबई इंडियन्सच्या पंजाब किंग्ज विरुद्ध पुण्यात झालेल्या सामन्यात हा टप्पा गाठला.
- T20 मध्ये 10 हजार धावा करणारा रोहित शर्मा एकूण सातवा फलंदाज ठरला आहे.
- वेस्ट इंडिजचा दिग्गज ख्रिस गेल 14,562 धावा करत अव्वल स्थानावर आहे, त्यानंतर पाकिस्तानचा शोएब मलिक (11698), वेस्ट इंडिजचा कायरन पोलाई (11474), ऑस्ट्रेलियाचा अॅरॉन फिंच (10499),

विराट कोहली (10379) आणि ऑस्ट्रेलियाचा डेव्हिड वॉर्नर (10373) आहे.

स्रोत: newsonair

byjusexamprep.com